

Odbor je zaključio da pregled literature treba biti široko dostupan. Želja Odbora je da pregled bude važno sredstvo u arhivskoj obuci te programima elektronskog gradiva. Pregled literature će se periodički dopunjavati.

Sve tri studije su dostupne u elektronskom obliku (WordPerfect 5.2, ili ASCII), klasičnom izdanju ili na WEB adresi: <http://www.archives.ca>

Živana Heđbeli

RESTAURO 1–6 (1995) i 1–7 (1996)

U 1995. godini izašlo je šest brojeva časopisa *Restauro*. U prvom broju (siječanj-veljača 1995. godine), na str. 44–47, u članku pod naslovom "Mineralna voda kao sredstvo za neutralizaciju" (*Mineralwasser zur Pufferung von Papier*), autor Richard Moroz proučava mogućnost neutralizacije papira s pomoću prirodnih mineralnih voda. Testirane su promjene vrijednosti pH namočenog papira, kao i lužnate rezerve nakon namakanja u mineralnoj vodi. Rezultati su pokazali da su vrijednosti pH papira povišene te da su u njemu stvorene lužnate rezerve.

Na str. 93, u drugom broju (ožujak-travanja 1995) prikaz je članka Jonasa Palma, "Nova stajališta u konzerviranju fotografija" (*New aspects on conservation of photographs*). Naglašena je neprilagođenost većine metoda zaštite fotografskog gradiva, kao i njegovo oštećivanje ili uništenje tijekom godina. Pritom je od posebne važnosti korištenje kemijskih i fizikalnih procesa u nastanku fotografije. Povijesne fotografije su zbog informacija koje sadrže te zbog njihovog korištenja na izložbama ili zbog prenošenja u druge medije najzanimljivije. Često ih je nemoguće koristiti zbog oštećenosti. Upotreba osobnih računala predočava nove mogućnosti zaštite fotografskog gradiva. Poboļšani su zaštitni standardi te pristup informacijama. Digitalnim tretmanom omogućeno je restauriranje s minimumom rukovanja, u sigurnom okolišu, s gotovo zanemarivom opasnošću od slučajnog oštećenja. Proces je znatno kraći od tradicionalnih (fizikalno-kemijskih) metoda. Restaurirane slike mogu se pohraniti na vanjske tvrde diskove, magneto-optičke diskove ili na CD-ROM. Original treba osigurati, bez obzira u kom je stanju, kao temeljni dokaz sadržane informacije.

U trećem broju (svibanj-lipanj 1995) najavljena je Međunarodna konferencija o konzervaciji knjiga i papira u Ljubljani (3–5. srpnja 1996) u organizaciji Središnjeg laboratorija za konzerviranje i restauriranje papira i pergamena.

U članku pod naslovom "Dva globusa Gerharda Mercatora" (*Zwei Globen von Gerhard Mercator*), u četvrtom broju (srpanj-kolovoz 1995), str. 260–265, autor Paul Peters opisuje teškoće u restauriranju globusa, kako oslikanih dijelova tako i

dijelova od drveta i metala. Najviše problema bilo je zbog prethodnog restauriranja, tijekom kojega je nanesen sloj laka na dijelove oslikanog bakroreza.

S izradom slamovine upoznaju nas autori Johann Axnix i Otto Wächter u petom broju (rujan–listopad 1995), u članku pod naslovom "Kako se pravi slamasti papir" (*Wie Strohpapier hergestellt wurde*), str. 318–321. Slama se prerađuje u bijeljenu celulozu od slame ili nebijeljenu slamovinu. Vlknasta slamovina dobiva se kuhanjem slame pod pritiskom u vapnenom mlijeku ili natrijevoj lužini. Nove metode bijeljenja koriste kloramin, kalcijev klorid i hipoklorite.

O važnosti identifikacije materijala za konzervatore piše u šestom broju (studenj–prosinac 1995), str. 410–416, Christian Segebade u članku pod naslovom "Kako ispitati materijal umjetnina" (*Wie kann man das Material von Kunstobjekten prüfen?*). Za analitičko ispitivanje treba izabrati metodu koja odgovara svrsi ispitivanja, a koja zahtijeva najmanje troškove i napor. Najvažnija metoda je kemijska analiza. Bez štetnih utjecaja je mikrokemijska analiza te spektrometrija fluorescentnim x zrakama.

U 1996. godini izašlo je sedam brojeva časopisa *Restauro*. U prvom broju (siječanj–veljača 1996), autori Uwe Vohrer, Manfred Anders, Iris Trick i Christian Oehr, u članku pod naslovom "Plazma tehnologija u restauriranju" (*Plasmatechnologie in der Restaurierung*), str. 40–43, govore o korištenju plazme u restauriranju papira. Plazma u ovom slučaju označava ionizirajući plin. Metoda je primjenjivana ranije na metalnim objektima. Nedavno se pokušala primijeniti na knjige koje su imale na listovima smeđe mrlje, što je upućivalo na infekciju plijesnima. Mrlje su izbljebile, poboljšala se čitljivost teksta, a spore plijesni su uništene. Sa slijepljenih, inficiranih listova mogu se odstraniti plijesni i bakterije s vodikom odnosno kisik-plazmom. Lužnata plazma (dušik, amonijak) mogla bi se koristiti za neutralizaciju knjiga.

U drugom broju (ožujak–travanj 1996), str. 96–99, objavljen je intervju s Günterom Wiedermannom i Lothrom Goretzkijem na temu "Da li je laser metoda budućnosti" (*Ist Laser die Methode der Zukunft*). Opisana je primjena lasera u uklanjanju laka s površine slika, slika na zidu, papira i stakla. Prednost metode je u mogućnosti kontrole procesa koji se može prekinuti kad želimo. Posebno je pogodna za čišćenje složenih struktura sastavljenih od različitih materijala.

Na str. 200–202, u trećem broju (svibanj–lipanj 1996), autori Wladyslaw Sobucki i Danuta Jarminska, u članku pod naslovom "PAPER-NAO" govore o ispitivanjima raznih tipova japanskog PAPER-NAO papira, obavljanima u Nacionalnoj knjižnici u Varšavi.

O specifičnim oštećenjima kože i o najboljim metodama čišćenja, piše u četvrtom broju (srpanj–kolovoz 1996), str. 242–247, autor Richard Moroz u članku pod naslovom "Suho čišćenje kože" (*Die Trockenreinigung von Lederobjekten*). Ispitiva-

la su se različita sredstva za čišćenje, kao što su meka krpa ili kist, mastika kaučuka i razna sredstva za brisanje. Električni brisač snage 9 i 12 volta pokazao je dobre rezultate u uklanjanju voštanih mrlja.

U petom broju (rujan 1996), str. 313, opisan je novi uređaj, tzv. "Sistem vlažnog postupka NBS", koji služi za pranje i dezinfekciju listova. Na str. 311 predstavljena je UV ručna lampa proizvođača firme Dr. Honle, specijalizirane za UV tehnologije.

Gerhard Binker, u šestom broju (listopad 1996), str. 400–405, u članku pod naslovom "Zamkama za insekte protiv najezde anobia" (*Insektenfallen gegen Anobienbefall*) opisuje upotrebu feromona u kontroli insekata u muzejima. Feromoni su tvari koje luče insekti i tako privlače pripadnike iste vrste, što omogućuje primjenu ovih tvari u izradi zamki. Ukoliko se koriste bez insekticida, predstavljaju neotrovnu i za okoliš prihvatljivu metodu. Zbog hlapljivosti i brze biološke razgradnje ne zadržavaju se dugo na predmetu.

Složeni postupak kalanja papira olakšan je korištenjem stroja za kalanje. Njegovu primjenu opisuju u sedmom broju (studeni-prosinac 1996), str. 464–467, autori Wolfgang Wächter, Joachim Liers i Ernst Becker u članku pod naslovom "Korištenje stroja za kalanje papira" (*Der Einsatz von Maschinen zur Papierspaltung*). Primjenom stroja omogućeno je brzo kalanje papira i obrada tipičnih oštećenja u suvremenim knjižnicama. Jednako uspješno koristi se za obradu različitih vrsta oštećenja (tinte, kiselina, plijesni, insekata). Testiranja su pokazala da se papir kalanjem mehanički stabilizira jednako uspješno, kao što se i kemijski konzervira.

U svakom broju časopisa *Restauro*, osim stručnih članaka iz raznih područja konzerviranja i restauriranja, objavljuju se i obavijesti o stručnim skupovima, novim publikacijama, reklame za opremu laboratorija, natječajima za radna mjesta u raznim institucijama, vijesti o raznim događajima kao i o međusobnoj suradnji različitih institucija.

Dubravka Pilipović

LA GAZETTE DES ARCHIVES, br. 170–171, Pariz, 15. ožujak 1996.

Između administriranja i dokumentacije za povijesna istraživanja
Prearhiviranje u Francuskoj i u inozemstvu: jučer, danas, sutra

Studijski dan *Francuske udruge arhivista*
27. siječanj 1995. godine

Jean Le Pottier: **Predstavka** (*Présentation*), str. 335 – 336.

Izraz *prearhiviranje* je u Francuskoj uveden tek nakon II. svjetskog rata, pod utjecajem engleske i američke prakse. Nastojeći spriječiti ubrzano iščezavanje izvora